

IMPRESSIE ICOMOS-MISSIE SEPTEMBER 2020

Inleiding

Van 14 tot en met 25 september 2020 heeft de technische evaluatie van het nominatiedossier van de Neder-Germaanse Limes plaatsgevonden. De evaluatie werd uitgevoerd door Adrian Olivier: voormalig directeur van English Heritage en adviseur van ICOMOS. De missie had als doel om de situatie in het veld te beoordelen: hoe zien de genomineerde terreinen eruit, hoe is het Romeinse verleden zichtbaar gemaakt en wat is de staat van onderhoud. Ook werden in de missie aspecten van het managementplan getoetst, zoals bescherming, de betrokkenheid van bewoners en belangstellenden en publieksbereik.

In een tocht van west naar oost langs de Neder-Germaanse Limes zijn ruim 30 door ICOMOS geselecteerde locaties bezocht. In Nederland werden de volgende sites bezocht: Valkenburg (castellum), Voorschoten Vlietwijk & Leidschendam-Voorburg Vlietvoorde (Corbulo-kanaal), Leiden (castellum Matilo), Woerden Centrum, De Meern (limesweg & castellum), Utrecht Domplein, Meinerswijk Arnhem (castellum), Nijmegen (Het Valkhof, Kops Plateau De Hunerberg) en Berg & Dal (De Holdeurn en aquaduct).

Gedurende de twee weken werden door diverse experts en andere betrokkenen presentaties gegeven en is de nominatie en het management van de Neder-Germaanse Limes op vele manieren en van vele kanten belicht.

Begrenzing

Een belangrijk onderwerp tijdens de veldbezoeken was de begrenzing van de kern- en bufferzones. Op veel plekken konden we dat goed uitleggen, op een aantal plaatsen is een nadere motivatie nodig. Die wordt nu opgesteld door het projectteam in samenspraak met de Duitse partners en toegestuurd aan ICOMOS.

Bescherming

Een terugkerend onderwerp was de bescherming van de kern- en bufferzones. Daarbij ging het zowel om de wettelijke bescherming die geboden wordt via de Rijksmonumentenstatus als om de planologische bescherming op Rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau via de ruimtelijke wetgeving. Bij de veldbezoeken bleken er op veel sites ook specifieke aandachtspunten, zoals boomgroei, overstromingsrisico's en metaaldetectie. ICOMOS benadrukte het belang van individuele managementplannen per site waarbij partijen aangeven hoe ze de sites beheren en monitoren. Dit is een actie die ook in het managementplan van de Neder-Germaanse Limes is benoemd, maar waarvan de noodzaak nu des te duidelijker werd.

Zichtbaarheid en betrokkenheid

Gedurende de week was er een aantal ontmoetingen met erfgoedpartners en sleutelspelers op het gebied van publieksbereik en presentaties. ICOMOS leek positief over de Nederlandse aanpak om de Limes beter zichtbaar te maken en de grote maatschappelijke betrokkenheid die er is. Een presentatie van een lid van het kwaliteitsteam over de werking van het interpretatiekader en de werkwijze van het kwaliteitsteam werd goed ontvangen. De beoordelaar van ICOMOS gaf wel aan dat we ons niet alleen op de forten en het militaire moeten richten, maar ook de rivier moeten betrekken in de presentaties. Het is immers een riviergrens. ICOMOS benadrukte de kansen die er liggen om nog meer internationaal samen te werken op het gebied van publieksbereik en publiekspresentaties. Niet alleen tussen de landen, maar ook tussen grote publiekstreckers zoals Xanten en het Archeon.

Over de grens

Na het bezoek aan het Nederlandse deel van de nominatie, werd doorgereisd naar Xanten (Duitsland) en vervolgens verder langs het Duitse deel van de Neder-Germaanse Limes, waar onder andere Keulen werd aangedaan en met als eindpunt de meest oostelijke site van de nominatie: Remagen.

Vervolg

Het bezoek van ICOMOS is een van de ingrediënten voor het uiteindelijke ICOMOS-advies. Ook zijn er naar aanleiding van het nominatiedossier nog schriftelijke vragen gesteld, die worden beantwoord door Nederland en Duitsland. De komende maanden wordt door een team van experts het nominatiedossier verder geanalyseerd. Al dit materiaal wordt samen met het dossier naar verwachting in december 2020 in het ICOMOS Werelderfgoed-panel behandeld en met ons besproken. Uiterlijk eind januari 2021 volgt dan op basis van al deze ingrediënten een brief waarin ICOMOS het voorlopig advies formuleert. Daar kan door de indienende landen nog op worden gereageerd.

Naar verwachting zal ICOMOS begin mei 2021 het definitieve advies uitbrengen aan het Werelderfgoedcomité.

Oktober 2020

NEDERLANDSE LIMES SAMENWERKING
Contact: info@limessamenwerking.nl